

Tämä diasarja käsittelee väestönsuojelua ja suojautumista yleisellä tasolla. Diasarja laadittiin, koska Venäjän hyökkäys Ukrainaan herättää monissa ihmisissä huolta turvallisuudesta. Lukijan on tärkeää huomata, että Suomeen ei kohdistu aseellisen voimankäytön uhkaa.

HUOMIOITA VÄESTÖNSUOJELUSTA

Oulu-Koillismaan pelastustoimialue

Tämä diasarja käsittelee väestönsuojelua ja suojautumista yleisellä tasolla. Diasarja laadittiin, koska Venäjän hyökkäys Ukrainaan herättää monissa ihmisissä huolta turvallisuudesta. Lukijan on tärkeää huomata, että Suomeen ei kohdistu aseellisen voimankäytön uhkaa.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on herättänyt paljon kysymyksiä väestönsuojista ja joditableteista, jonka vuoksi pelastuslaitoksilla on nähty tarpeelliseksi nostaa esille varautumiseen liittyviä teemoja.

Tässä yhteydessä on kuitenkin tärkeää huomioida valtiovallan perusviesti, jonka mukaan Suomeen ei kohdistu tällä hetkellä aseellisen voimankäytön uhkaa. Varautumisesta pitäisi yleensäkin puhua enemmän.

Väestönsuojien rakentaminen (1)

Väestönsuojien rakentamisvelvoite on perustunut yleisimmin rakennettavan rakennuksen kerrosalaan. Jos samalle tontille tai rakennuspaikalle rakennettavan rakennuksen tai rakennuksien kerrosala ylittää rakentamisvelvoitteen rajan, on suoja rakennettava. Raja on vaihdellut vuosien saatossa paljon. Viimeisimpiä ovat olleet 600 m², 1000 m², 1200 m² ja 1500 m² riippuen siitä, mitä rakennetaan, missä rakennetaan ja rakennetaanko uutta vai peruskorjataanko vanhaa. Nykyisin kyseiset säädökset sisältyvät pelastuslakiin.

Väestönsuojien rakentaminen (2)

Väestönsuojia on siis rakennettu vain kohtalaisen suuria rakennuksia varten. Pienimpiä ovat yleensä rivitalot tai samalla tontilla sijaitsevat usean rivitalon taloyhtiöt. Asuinrakennusten osalta rakentamisvelvoitteen raja nousi nykyisen pelastuslain myötä 1200 neliömetriin, joten yhä useampi uusi asuinrakennus rakennetaan ilman väestönsuojaa.

Toki on suuriakin rakennuksia ilman väestönsuojaa. Väestönsuojan rakentaminen on yleensä kohdistunut rakennuksiin, joissa asutaan, työskennellään tai muuten oleskellaan pysyvästi. Esimerkiksi suuria varastorakennuksia on toteutettu ilman väestönsuojaa. No, muitakin poikkeuksia on.

Väestönsuojien koko (1)

Rakennettavan väestönsuojan koko on määräytynyt pitkään rakennuksen koon mukaisesti. Esimerkiksi asuinrakennusten rakentamisessa väestönsuojan varsinainen suojapinta-ala (suojautumiseen käytettävä pinta-ala väestönsuojassa) on ollut pitkään 2 % rakennuksen kerrosalasta. Teollisuuskohteissa 1 %. Joissain tapauksissa suojan pinta-ala on voitu määrittää henkilömäärän mukaisesti. Tämä on tavallista esim. teollisuuden rakentamisessa, jossa 1 % mitoitus johtaisi henkilömäärään nähden kohtuuttoman suuren suojan rakentamiseen.

Väestönsuojien koko (2)

Väestönsuojassa ei pääse ”leveilemään”. Vielä 2010-luvun alkupuolella suojan suojapaikkojen lukumäärä laskettiin jakamalla suojan varsinainen suojapinta-ala 0,6 neliömetrillä. Näin esim. suojan, jonka varsinainen suojapinta-ala on 45 m², suojapaikkamäärä on 75 henkilöä. Nykyisen lainsäädännön mukaan mitoitusperuste on 0,75 m²/henkilö. No, ei ole tarkoitus, että kaikki ovat suojassa jatkuvasti. Suojautumistilanteessa on ruuhkaa, mutta vaaran väistyttyä tehdään todennäköisesti muuta kuin oleskellaan ahtaassa suojatilassa.

Tämä diasarja käsittelee väestönsuojelua ja suojautumista yleisellä tasolla. Diasarja laadittiin, koska Venäjän hyökkäys Ukrainaankaan herättää monissa ihmisissä huolta turvallisuudesta. Lukijan on tärkeää huomata, että Suomeen ei kohdistu aseellisen voimankäytön uhkaa.

Väestönsuojien koko ja laitteet (3)

Varsinaisen suojapinta-alan ohella suojassa on tiloja erilaisille suojautumisen mahdollistaville järjestelyille. On sisääntulo-oven sulkutelta tai -huone, on tilat kuivakäymäläkalusteille, jäteastioille, varavesisäiliöille, suojan ilmanvaihtolaitteille jne. Osa näistä kasvattaa rakennettavan suojan pinta-alaa, osa sisältyy varsinaiseen suojapinta-alaan. Väestönsuojista on tavallisesti yksi suojaoven kautta tapahtuva uloskäynti ja lisäksi varatie.

Väestönsuojien normaaliajan käyttö (1)

Rakennetuille väestönsuojille on mietitty jo rakennuksen suunnitteluvaiheessa normaaliajan käyttötarkoitus. Tavanomainen käyttötapa on esim. irtaimistovarasto tai sosiaalitila. Suojan normaaliajan käyttöä rajoittaa vaatimus, jonka mukaan suoja on voitava saattaa suojautumiskäyttöön 72 tunnin kuluessa. Normaaliajan käytöstä ei saa aiheutua suojalle vaurioita tai esim. hajuhaittoja.

Väestönsuojien ylläpito (1)

Väestönsuojan ylläpito kuuluu kiinteistön omistajan, haltijan tai toiminnanharjoittajan velvoitteisiin. Suojalle on oltava nimettynä väestönsuojan hoitaja ja hänelle mielellään varahenkilö.

Väestönsuojan normaaliajan huoltajana ja tarkistajana voi olla esim. kiinteistöhoitaja, mutta varsinainen väestönsuojan hoitaja pitäisi nimetä siitä henkilöstöstä, joka suojaa suojautumistilanteessa käyttä.

Väestönsuojien ylläpito (2)

Väestönsuojan hoitajan varahenkilöineen on hyvä olla mukana väestönsuojan vuosihuolloissa ja enintään 10 vuoden välein tehtävissä määräaikaistarkastuksissa. Tavanomaiset vuosihuollot sopii myös väestönsuojan hoitajan tehtäväksi. Väestönsuojan hoitajille on ko. tehtävään perehdyttäviä kursseja. Tehtävässä suoriutumista auttaa myös väestönsuojan käyttö- ja huolto-ohjeet, jotka on löydyttävä väestönsuojasta ja mielellään myös ko. kiinteistön pelastussuunnitelman liitteistä.

Suojan hoitaminen ei ole sitä ”rakettitiedettä”. Jos vapaaehtoisia haetaan, ilmoittaudu oitis 😊.

Väestönsuojien käyttökuntoon laitto (1)

Väestönsuojat voivat olla suojautumista varten käyttökunnossa vaikka aina, mutta viimeistään 72 tunnin kuluessa siitä, kun viranomainen asiasta määrää.

Käyttökuntoon laittamista helpottaa, jos on etukäteen mietittynä, mitä normaaliajan rakenteita suojasta puretaan ja mihin suojan normaaliajan romppeet siirretään. Kyseinen suojan käyttöönotto- ja purkusuunnitelma tulisi löytyä väestönsuojasta ja lisäksi pelastussuunnitelman liitteistä.

Viranomaiset eivät ole antaneet käskyjä tai kehotuksia väestönsuojien käyttökuntoon laittamisesta. Väestönsuojien ylläpidolle on lakisääteiset velvoitteet. Suojaa on huollettava ja ylläpidettävä siten, että se voidaan tarvittaessa ottaa suojautumiskäyttöön.

Väestönsuojien käyttökuntoon laitto (2)

Suojan sijainnin opastavat opasteet kiinnitetään paikalleen viimeistään suojan käyttöönoton yhteydessä. Jos opasteita ei ole jo normaaliaikana kiinnitettynä, ne pitäisi löytyä suojan materiaalilaatikosta. Suojan käyttökuntoon laittaminen on yhteistyötä väestönsuojan hoitajan ja suojan käyttäjien kesken. Käyttökuntoon laittamista, suojan käyttöä ja suojautumista johtaa suojanhoitaja.

Oulu-Koillismaan pelastustoimialueen väestönsuojat (1)

Oulu-Koillismaan pelastustoimialueella on tänä päivänä noin 3 300 väestönsuojaa, joissa suojapaikkoja on yhteensä noin 290 000. Suojat ovat yleisesti asuinrakennusten sekä työpaikka- ja kokoontumistilojen väestönsuojia. Rakenteeltaan suojat ovat yleisimmin teräsbetonisuoja. Väestönsuojia on sekä kellaritiloissa että maan päällisissä tiloissa. Väestönsuojien keskeisin tarkoitus on antaa suojaa mahdollisia asevaikutuksia vastaan.

Normaaliajan onnettomuuksissa, mukaan lukien mahdollisissa ydinvoimalaonnettomuuksissa, väestönsuojien käyttö suojautumiseen ei ole yleensä tarpeen. Sisälle suojautuminen riittää.

Yleiset väestönsuojat (1)

Väestösuojarakentamista ohjaavassa lainsäädännössä oli mukana vaatimus yleisten väestönsuojien rakentamisesta. Vaatimus koski niin sanottuja suojelukohdealueita, joita oli mm. Oulussa ja Kuusamossa (Oulu-Koillismaan pelastustoimialueen osalta).

Säädösten mukaan suojelukohteessa asuvien tai oleskelevien sekä alueella matkustavien suojaamiseksi oli rakennettava yleisiä väestönsuojia, jos säädösten mukaista turvallisuutta ei voitu muilla keinoin järjestää.

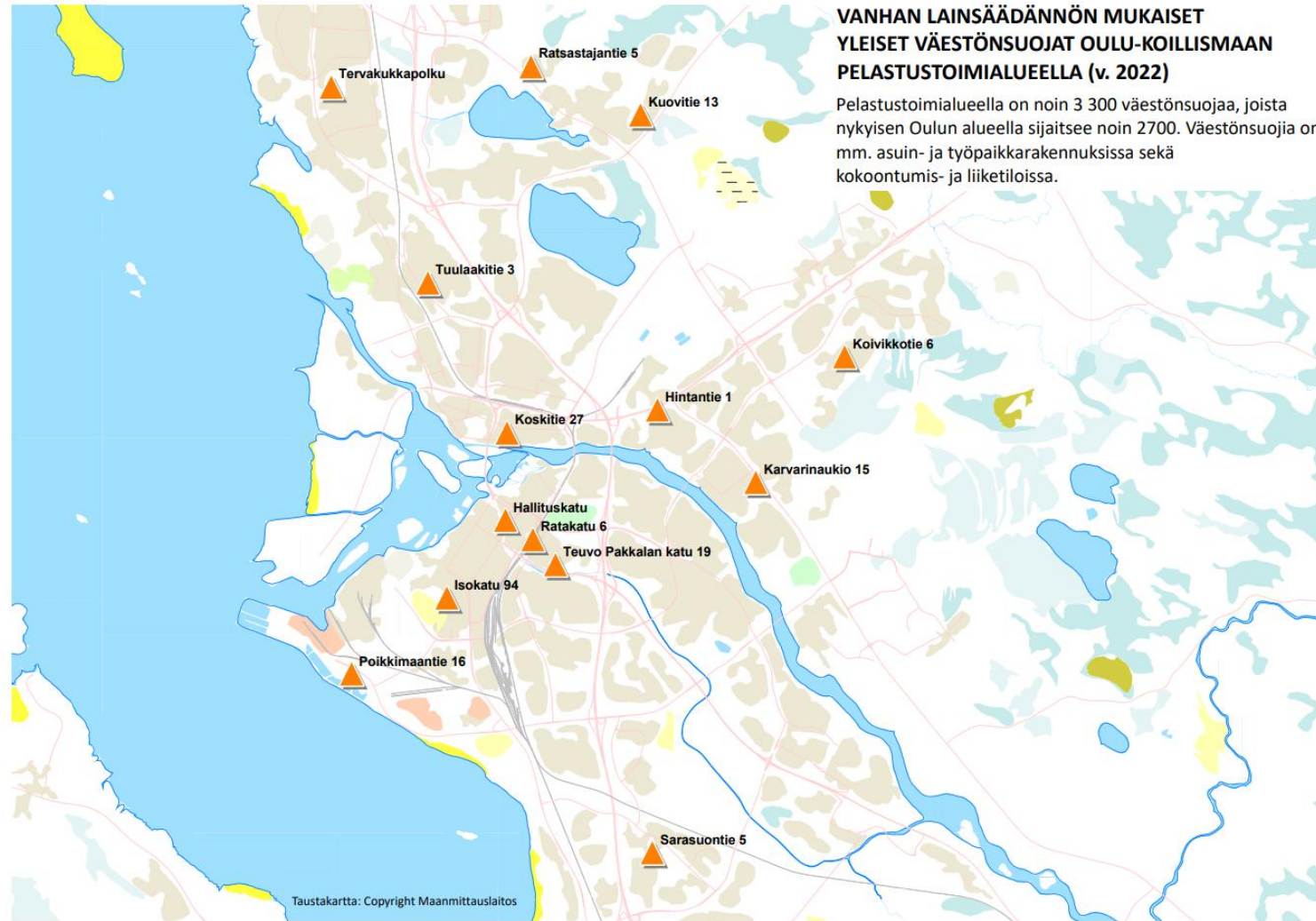
Yleiset väestönsuojat (1)

Kyseisen lainsäädännön mukaisesti myös Ouluun rakennettiin muutamia yleisiä väestönsuojia. Suojat rakennettiin yleensä kaupungin rakennushankkeiden yhteydessä. Nykyisin näitä suojia on jäljellä reilut 10 kappaletta.

Viimeisenä Ouluun rakennettu yleinen väestönsuoja sijaitsee pysäköintirakennus Kivisydämessä. Kallioon louhittu suoja on ylivoimaisesti suurin Oulun yleisistä väestönsuojista. Kartta Oulun yleisistä väestönsuojista löytyy pelastuslaitoksen internet-sivuilta osoitteesta <https://www.ouka.fi/oulu/pelastuslaitos/vaestonsuojelu>.

Tämä diasarja käsittelee väestönsuojelua ja suojautumista yleisellä tasolla. Diasarja laadittiin, koska Venäjän hyökkäys Ukrainaan herättää monissa ihmisissä huolta turvallisuudesta. Lukijan on tärkeää huomata, että Suomeen ei kohdistu aseellisen voimankäytön uhkaa.

Suojautuminen (1)

Väestöä uhkaavasta vaarasta varoitetaan mm. yleisellä vaaramerkillä. Normaaliaikana kuultu yleinen vaaramerkki (minuutin pituinen nouseva ja laskeva sireeniääni) voisi liittyä esimerkiksi vaarallisten aineiden onnettomuuteen tai myrkyllisiä savukaasuja vapauttavaan tulipaloon, jonka vuoksi kehoitetaan suojautumaan sisätiloihin.

Sodan ajan poikkeusoloissa yleinen vaaramerkki kehottaa suojautumaan väestönsuojaan. Kiinteiden väestöhälyttimien ohella kyseinen äänimerkki voidaan antaa liikuteltavilla hälyttimillä. Varoituksia voidaan antaa myös mm. hälytysajoneuvojen kuulutuslaitteistoilla. Toki myös muut viestimet ovat käytössä.

Väestöhälyttimien testaus suoritetaan 7 sekunnin pituisella äänimerkillä joka kuukauden ensimmäinen maanantai klo 12:00.

Suojautuminen (2)

Väestönsuojaan suojauduttaessa mukaan otetaan vain välttämätön, kuten juomaa, ilman lämmitystä syötävää ruokaa, henkilökohtaiset lääkkeet ja hygieniavälineet sekä vaihtovaatteita. Myös paristokäyttöinen radio, muutama kirja ja peli on paikallaan ajanvietteeksi. Tarkempaa ohjeistusta on mm. väestönsuojan huolto- ja käyttöoppaissa.

Suomeen ei kohdistu tällä hetkellä aseellisen voimankäytön uhkaa. Suojautumiskehotuksia ei ole annettu.

Suojautuminen, jos omassa kiinteistössä ei ole väestönsuojaa (1)

Jos omassa kiinteistössä ei ole väestönsuojaa, voi suojautumistarpeen niin vaatiessa hakeutua lähimpään yleiseen väestönsuojaan. On myös mahdollista, että pelastusviranomaisen osoittaa muun lähialueen suojapaikan. Joissain tapauksissa on käytettävä mitä tahansa parhaan suojan antavaa tilaa, kuten oman tai muun rakennuksen kellaritiloja.

On tärkeää huomata, että mahdollisuus suojautua väestönsuojoiin tai tilapäissuojoiin on vain yksi osa väestönsuojelua. Alueilta, joihin todennäköisimmin kohdistuu uhkatekijöitä, evakuoidaan väestöä, jonka ei ole välttämätöntä olla kyseisellä alueella.

Omatoiminen varautuminen - Kotivara (1)

Sekä normaaliajan vakavissa häiriötilanteissa että poikkeusoloissa korostuu jokaisen kyky omatoimiseen varautumiseen yksilönä ja yhteisönä. Hyvään varautumiseen kuuluu mm. kotivara, jonka avulla pärjät vähintään muutamia päiviä ilman arjen mukavuuksia, kuten kauppoja, sähkön- ja lämmönjakelua sekä tieto- ja viestiliikenneverkkoja. Mallia voi ottaa esim. 72 tuntia -varautumiskonseptista (www.72tuntia.fi).

Myös poikkeusolojen tilanteissa pyritään mahdollisimman normaaliin elämään, mutta sen ohella joudutaan ehkä varautumaan myös suojautumiseen ja evakointeihin.

Joditabletit (1)

Lähde: Säteilyturvakeskus, STUK

Vakavassa ydinvoimalaitosonnettomuudessa voi ilmaan vapautua radioaktiivista jodia. Radioaktiivisen jodin kertymistä kilpirauhaseen voidaan vähentää ottamalla lääkejoditabletti (Jodix). Joditabletin ottamisella estetään radioaktiivisen jodin kerääntyminen kilpirauhaseen. Tabletin sisältämä ei-radioaktiivinen kaliumjodidi täyttää kilpirauhasen niin, että radioaktiivisen jodin imeytyminen rauhaseen estyy.

Joditabletit (2)

Lähde: Säteilyturvakeskus, STUK

Lääkejoditabletin ottamisen oikea ajoitus on tärkeä, jonka vuoksi niitä ei pidä ottaa ilman viranomaisen kehotusta. Liian aikaisin tai myöhään otettuna tabletin suojavaikutus heikkenee. Joditabletti suojaa vain kilpirauhasta eikä vähennä muuta altistusta. Niitä ei pidä lähteä ulos hankkimaan silloin, kun on jo kehotettu siirtymään sisälle. Suojautumalla sisätiloihin vähennetään merkittävästi hengityksen kautta kehoon joutuvien radioaktiivisten aineiden määrää, ja tällöin myös kilpirauhasen annos pienenee. Joditabletin ottaminen onkin sisätiloihin suojautumista täydentävä toimi.

Lisää joditableteista STUK:n sivuilta osoitteesta

<https://www.stuk.fi/aiheet/sateilyvaara/toimintaohjeet-sateilyvaaratilanteessa/joditabletit>

Tämä diasarja käsittelee väestönsuojelua ja suojautumista yleisellä tasolla. Diasarja laadittiin, koska Venäjän hyökkäys Ukrainaan herättää monissa ihmisissä huolta turvallisuudesta. Lukijan on tärkeää huomata, että Suomeen ei kohdistu aseellisen voimankäytön uhkaa.

Joditabletit (3)

Joditablettien hankkimiselle ei ole lakisääteistä velvoitetta, mutta niiden hankkiminen etukäteen on suositeltavaa. Joditabletit ovat suositeltava lisä esim. väestönsuojan materiaalilaatikkoon tai kodin lääkekaappiin.

Tämä diasarja käsittelee väestönsuojelua ja suojautumista yleisellä tasolla. Diasarja laadittiin, koska Venäjän hyökkäys Ukrainaan herättää monissa ihmisissä huolta turvallisuudesta. Lukijan on tärkeää huomata, että Suomeen ei kohdistu aseellisen voimankäytön uhkaa.

Pelastuslaitos on varautunut oman palvelutuotantonsa jatkamiseen kaikissa olosuhteissa.

Oulu-Koillismaan pelastuslaitos

www.ouka.fi/pelastuslaitos

OULU-KOILLISMAAN PELASTUSLAITOS

5.3.2022

Suomeen ei kohdistu tällä hetkellä aseellisen voimankäytön uhkaa.